

Utlåtande 2004:92 RII (Dnr 312-942/2004, 312-3621/2003, 312-761/2002)

Namn för del av park – Astrid Lindgrens Terrass

Uppkallande av en betydande gata eller plats efter Astrid Lindgren

Motion av Mikael Söderlund (m) (2003:30)

Skrivelse med förslag om Vasaparkens lekpark som stadens minnesmonument över Astrid Lindgren

Skrivelse till kommunstyrelsen av Håkan Tenelius (fp)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Astrid Lindgrens Terrass fastställs som nytt namn för del av Vasaparken.
2. Motion (2003:30) av Mikael Söderlund (m) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Skrivelsen av Håkan Tenelius (fp) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Kersti Py Börjeson anför följande.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 15 januari 2004 att fastställa Astrid Lindgrens Terrass som nytt namn för del av Vasaparken som ett första steg i namngivning efter Astrid Lindgren. Steg två är en kommande namngivning av

en grupp nya gator, kvarter m.m. i nuvarande kvarteret Baltic i Mariehäll efter figurer och platser ur Astrid Lindgrens sagovärld.

Mikael Söderlund (m) har i kommunfullmäktige väckt motion 2003:30 om uppkallade av en betydande gata eller plats efter Astrid Lindgren.

Håkan Tenelius (fp) har i en skrivelse till kommunstyrelsen den 25 februari 2002 föreslagit att Stockholms stads minnesmonument över författarinnan Astrid Lindgren ska vara den lekpark som finns i Vasaparken.

Remisser

Mikael Söderlunds motion har remitterats till Norrmalms stadsdelsnämnd, stadsbyggnadsnämnden och stadsledningskontoret. Norrmalms stadsdelsnämnd är mycket positiv till förslaget och anser att det skulle vara mest lämpligt att uppkalla en gata eller plats till Astrid Lindgrens minne på Norrmalm, om möjligt i Vasastan där hon levde och verkade större delen av sitt liv. Stadsbyggnadsnämnden menar att ett namnbyte på hela eller på en del av en central gata som Dalagatan inte är en lyckad lösning oavsett hur befogat det är att namnsätta något efter Astrid Lindgren, och avslår motionen. Stadsledningskontoret har avböjt att besvara remissen med hänvisning till att ärendet även remitterats till stadsbyggnadsnämnden som är direkt berörd av frågan. Håkan Tenelius skrivelse har remitterats till Norrmalms stadsdelsnämnd, stadsbyggnadsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslöt bifalla skrivelsen. Stadsbyggnadsnämndens namnberedning hänvisar till sitt eget förslag (ej behandlat av stadsbyggnadsnämnden) om att namnge en del av Vasaparken till "Astrid Lindgrens Täppa". Gatu- och fastighetsnämnden beslöt att ställa sig positiv till en upprustning av lekparken i Vasaparken.

Mina synpunkter

Astrid Lindgren är en av våra mest folkkära författare genom tiderna och hon har betytt oerhört mycket för barn och vuxna över hela världen. Det råder ingen tvekan om att hennes minne förtjänar att hedras genom att uppkalla en plats i hennes namn i den stad där hon bodde och verkade så många år av sitt liv. Att namnge en del av Vasaparken ger en bra lösning både för stunden och för framtiden. Astrid Lindgrens minne blir hedrat på den plats där hon bodde och vistades, och det sker i Astrid Lindgrens anda - på ett enkelt och värdigt sätt, som ger människor en möjlighet att vistas på platsen, att stanna upp och reflektera.

Astrid bodde större delen av sitt liv på Dalagatan och promenerade nästan dagligen i Vasaparken. Det finns därmed en personlig relation till platsen. Astrid Lindgrens anhöriga har också själva uttryckt sitt gillande angående namnet.

Att namnge en del av Vasaparken efter en av våra mest folkkära författare är ett ansvar som förpliktigar. Vi arbetar nu med upprustning och förnyelse av Vasaparken vilket för mig varit en förutsättning för detta beslut. Några av de åtgärder vi utför i Vasaparken är att anlägga konstgräsplan och isbana, spegeldamm med växter och nya blomsterplanteringar. Vi ser över caféytorna och samtliga entréer till parken, anlägger boulevaner och utvecklar ett nytt belysningsprogram. Vidare kommer lekplatsen att rustas upp och utvecklas till en stimulerande lekplats för både barn och vuxna.

Utöver namnsättningen i Vasaparken har stadsbyggnadsnämnden beslutat att kategorin "Astrid Lindgrens sagovärld" ska användas vid namnsättning i samband med den nya bebyggelsen i det tidigare kvarteret Baltic i Mariehäll. Projekteringen av detta område är långt kommen vilket innebär att beslut om namn ligger inom rimlig tid. Den planerade bebyggelsen är förhållandevis småskalig med i huvudsak fyrvåningshus. Det vinnande förslaget för utformningen av området visar ett femtontal kvarter vilket innebär tillräckligt många namn för att göra Astrid Lindgrens litterära värld rättvisa. Fullmäktige kommer att få möjlighet att fatta beslut om detta vid senare tillfälle.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Kristina Axén Olin* (m) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. i huvudsak godkänna föredragande borgarråds förslag till beslut
2. ge stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att utarbeta ett förslag om att namnge Galärparken, eller delar av Galärparken, efter Astrid Lindgren
3. ge stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att utreda möjligheterna att uppkalla en grupp nya gator, kvarter m.m. i en central del av staden efter figurer och platser i Astrid Lindgrens sagovärld
4. därutöver anföras.

Astrid Lindgren är en av vårt lands allra största författare och tveklöst en av världens mest kända svenskar. Hennes böcker finns översatta till 76 språk och har sålts i fler än 80 miljoner exemplar. Det är hög tid att en betydelsefull plats i centrala Stockholm uppkallas efter Astrid Lindgren. Att namnge en del av Vasaparken efter Astrid Lindgren är ett steg i rätt riktning men bör också kompletteras med en namngivning av

Galärparken på södra Djurgården. Namngivningen av Galärparken bör naturligtvis göras i kombination med en upprustning av parken i syfte att skapa en levande stadspark.

Astrid Lindgren har haft en oerhörd betydelse som författare och förebild för många människor i vårt land – och utomlands. Det är därför rimligt att Stockholm, som var hennes hem, hedrar minnet av Astrid Lindgren genom att uppkalla en betydande plats efter henne. Galärparken ligger i nära anslutning till Junibacken och är därför ett naturligt val som tydligt framhåller Astrid Lindgrens betydelse för det svenska kulturarvet. Att dessutom en del av Vasaparken, som ligger i anslutning till Dalagatan, får bära hennes namn är naturligtvis positivt.

Som en författare som fångat hjärtan över hela världen förtjänar Astrid Lindgren att uppmärksammas och ihågkommas av den stad som var hennes hem i mer än 70 år. Det förslag som namnberedningen presenterat rörande uppkallande av en hel grupp nya gator är spännande och bör utredas närmare. Att namnge ett större område efter figurer och berättelser som genom åren glatt miljontals barn och vuxna vore därför både smakfullt och värdigt. En värdig plats för gatu- och kvartersnamn ur Astrids Lindgrens Sagovärld måste dock vara belägen i ett mer centralt område, gärna i eller i närheten av hennes stadsdel, Vasastan. Den planerade nya bebyggelsen i Sabbatsberg eller vid Norra station är exempel på områden för lämpliga för denna namnkategori.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Astrid Lindgren är en av Sveriges mest kända författare, både i Sverige och utomlands. Hennes minne förtjänar en mer framträdande plats än ett litet hörn i Vasaparken.

Tyvärr har beredningen av ärendet inte varit helt tillfredsställande. Staden har i sin iver att snabbt få fram en minnesplats forcerat frågan på bekostnad av processen och därmed slutresultatet.

Vi anser fortfarande att stockholmarna borde få vara med i en process för att ta fram lämplig plats och lämpliga kvarter och gator. Vi tror att många skulle ta en sådan process på stort ansvar och ge nya och folkligt förankrade idéer till processen. En tävling borde således ha utlysts bland stockholmarna.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Astrid Lindgrens Terrass fastställs som nytt namn för del av Vasaparken.
2. Motion (2003:30) av Mikael Söderlund (m) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Skrivelsen av Håkan Tenelius (fp) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 2 juni 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Kersti Py Börjeson

Jan Hult

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) med hänvisning till reservationen av (m) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. i huvudsak godkänna föredragande borgarråds förslag till beslut
2. stadsbyggnadsnämnden uppmanas att, genom namnberedningen, namnge blivande gatunamn i den planerade bebyggelsen i Sabbatsberg efter figurer och platser i Astrid Lindgrens sagovärld
3. därutöver anför följande.

Astrid Lindgren är en av våra mest folkkära författare och hennes betydelse kan inte nog överskattas. Hennes böcker har översatts till många språk och kommit att betyda mycket för människor över hela världen. I många år levde och verkade hon på Dalagatan i Vasastan. Att namnge en del av Vasaparken är därför mycket passande. Att därutöver namnge nya gator och kvarter i den planerade bebyggelsen av Sabbatsbergsområdet vore också värdigt Astrid Lindgrens minne eftersom det har en mycket nära anknytning till hennes egen gata och stadsdel. Sabbatsbergsområdet är därför att föredra framför den nya bebyggelsen i det tidigare kvarteret Baltic i Mariehäll.

Särskilt uttalande gjordes av *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 15 januari 2004 att fastställa Astrid Lindgrens Terrass som nytt namn för del av Vasaparken som ett första steg i namngivning efter Astrid Lindgren. Steg två är en kommande namngivning av en grupp nya gator, kvarter m.m. i nuvarande kvarteret Baltic i Mariehäll efter figurer och platser ur Astrid Lindgrens sagovärld (kartor *bilaga 4 och 5*).

Mikael Söderlund (m) har i kommunfullmäktige väckt en motion om att uppkalla en betydande gata eller plats efter Astrid Lindgren, *bilaga 3*.

Håkan Tenelius (fp), dåvarande ordförande i Norrmalms stadsdelsnämnd föreslår i en skrivelse den 25 februari 2002 till kommunstyrelsen att Vasaparkens lekpark ska bli stadens monument över den numera avlidna författarinnan Astrid Lindgren. Nämnden fick efter hennes bortgång ett antal förslag på hur staden kunde hedra hennes minne, många med anknytning till Vasaparken och till lekparken i Vasaparken. Håkan Tenelius anför vidare att lekparken kunde rustas med inslag från Astrid Lindgrens sagovärld och utvecklas i hennes anda. (*bilaga 2*).

Namnberedningens tjänsteutlåtande angående Astrid Lindgrens Terrass som nytt namn för del av Vasaparken

Namnberedningens tjänsteutlåtande av den 10 december 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendets beredning:

Ärendet har behandlats av namnberedningen vid extra sammanträde 2002-02-19 samt vid ordinarie sammanträden 2002-05-13 och 2002-06-10. Ett första förslag sändes från namnberedningen till stadsbyggnadsnämnden 2002-03-01. Nämnden uppdrog vid sammanträde 2002-04-09 till stadsbyggnadskontoret att i samarbete med Norrmalms stadsdelsförvaltning genomföra en dialog med stockholmarna med utgångspunkt att döpa om den del av Dalagatan som ligger mellan Odenplan och Norra Bantorget till *Astrid Lindgrens Gata*. Vid kontakter med Astrid Lindgrens familj har dock framkommit att de anhöriga dels motsätter sig en namnändring av Dalagatan, dels accepterar att den nu föreslagna delen av Vasaparken kallas *Astrid Lindgrens Terrass*. Stadsbyggnadskontoret har efter det gjort bedömningen att en dialog med stockholmarna inte längre är meningsfull. Ett reviderat förslag sändes till stadsbyggnadsnämnden 2003-10-20. Nämnden återremitterade detta till namnberedningen 2003-11-27 med begäran om precisering av steg 2, i förslaget

begäran om precisering av steg 2, i förslaget uttryckt som ”senare namngivning av en grupp gator och kvarter i något nybyggt område”. Namnberedningen behandlade ärendet på nytt vid sammanträde 2003-12-09.

Bakgrund:

Astrid Lindgren avled den 28 januari 2002. Hennes enastående gärning och betydelse som författare och förebild är oomtvistad. I medier och i andra sammanhang framfördes nästan omedelbart förslag från stadens politiker och från allmänheten att Astrid Lindgrens minne skulle hedras genom att någon plats i staden fick bära hennes namn: en gata, ett torg, en park, ett bibliotek. Bl.a. föreslog dåvarande stadsbyggnadsborgarrådet Mikael Söderlund (m) ”att stadsbyggnadskontoret hittar en lämplig plats som kan uppkallas efter Astrid Lindgren. Inriktningen bör vara att hitta en plats i anslutning till hennes bostad – en plats som hon hade en personlig relation till. Namnberedningen föreslog 2002-03-01 och föreslår nu på nytt att namngivning efter Astrid Lindgren görs i två steg. Först avgränsas och namnges (och upprustas) den del av Vasaparken, där Astrid Lindgren ofta vistades och som ligger närmast hennes bostad. Den ges namnet *Astrid Lindgrens Terrass* i anslutning till rådande namnskick i Stockholm. *Evert Taubes Terrass* finns på Riddarholmen och *Per Anders Fogelströms Terrass* på Södermalm, för att nämna ett par exempel där andra betydande kulturpersonligheter har ihågkommit. Namnberedningens tidigare namnförslag *Astrid Lindgrens Tärna* är inte längre aktuellt, då kritik har framförts mot ordet *tärna*, bl.a. från författarinnans familj.

Namnberedningen har också ingående diskuterat alla de andra förslag som framlagts och som innebär att någon befintlig gata eller annan plats i Vasastan helt eller delvis byter namn. Det gäller framför allt *Dalagatan*, men inledningsvis nämndes även *Kungstensgatan*, *Tegnérgatan* och hela *Vasaparken* som möjliga att byta namn på. Namnberedningen anser – och har tidigare argumenterat för – att ett namnbyte av flera skäl är ett sämre alternativ, bl.a. pekade vi i vår skrivelse 2002-03-01 på följande:

Kulturminneslagens (KML) hänsynsparagraf om god ortnamnsstadgar att man vid statlig och kommunal verksamhet är skyldig att iaktta god ortnamnsstad. Detta innebär bl.a. att ”hävdudda ortnamn inte ändras utan starka skäl”. *Dalagatan* fick sitt namn 1884, *Tegnérgatan* år 1885 och *Vasaparken* år 1900. Namnet *Kungstensgatan* fastställdes 1885, men det förekommer redan 1770 som *Kongstens Gatan*. Gatunamnet är bildat till kvartersnamnet *Kungstenen* (*Konungz Steen* 1696) av ovisst ursprung. Hos generationer av människor är namnen fast knutna till gatorna resp. parken i deras nuvarande omfattning. De är brukade under hela 1900-talet och hör intimt ihop med byggnader och miljöer längs gatorna i såväl litteratur och film som i verkligheten. Alla fyra namnen är således ”hävdudda”, de har en mer än hundraårig hävd i området och ska enligt KML inte ändras utan starka skäl.

I de många inlägg som gjordes efter författarinnans död framhölls ofta det nära sambandet mellan personen Astrid Lindgren och g a t a n Dalagatan, där hon bodde. Men man får inte glömma bort att detta samband i hög grad också gäller mellan Astrid

Lindgren och namnet Dalagatan. Adressen Dalagatan 46, som var Astrid Lindgrens i mer än ett halvt sekel, skulle vid ett namnbyte upphöra att existera. Rent praktiskt är för övrigt *Dalagatan*, *Kungstensgatan* och *Tegnérgatan* post- och bostadsadress för mängder av personer och institutioner som vid ett namnbyte måste ändra adress. Detta är sällan bra.

Namnberedningen menar alltså att ett namnbyte på hela eller på en del av en central gata som Dalagatan inte är en lyckad lösning oavsett hur befogat det är att namnsätta något efter Astrid Lindgren. Att däremot namnge en del av Vasaparken efter henne för inte med sig några ogynnsamma adresskonsekvenser och det upplevs mer som en namnkomplettering än som ett namnbyte. Enligt uppgift delar författarinnans familj denna uppfattning och ger sitt stöd till det här framlagda förslaget. Namnberedningen vill därför kvarstå vid sitt förslag att först fästa Astrid Lindgrens namn vid den tidigare odöpta östra delen av Vasaparken och ge den namnet *Astrid Lindgrens Terrass*. Detta förslag ger en förnuftig lösning både för stunden och för framtiden. Astrid Lindgrens minne blir hedrat på den plats där hon bodde och vistades, och det sker på ett enkelt sätt – precis som hon själv var – inte storslaget men värdigt, ett sätt som ger människor en möjlighet att vistas på platsen, att stanna upp och reflektera. Ingenting hindrar naturligtvis att man dessutom rustar upp och utformar lekplatsen i Vasaparken i Astrid Lindgrens anda, även om en namnsättning i direkt samband med denna är mindre lämplig.

Utöver namnsättningen i Vasaparken föreslår namnberedningen att kategorin ”Astrid Lindgrens sagovärld” används vid namnsättning i samband med den nya bebyggelsen i det tidigare kvarteret Baltic i Mariehäll. Projekteringen av detta område är långt kommen, detaljplaner väntas under det kommande året, vilket innebär att beslut om namn ligger inom rimlig tid. Den planerade bebyggelsen är förhållandevis småskalig med i huvudsak fyra våningshus. Exakt hur området kommer att gestaltas är dock ännu oklart och precis vad som behöver namnsättas går inte att säga. Det är därför inte möjligt att redan nu föreslå konkreta namn. Det vinnande förslaget visar ett femtontal kvarter, kanske 7–8 gator samt några grönområden, vilket innebär tillräckligt många namn för att göra Astrid Lindgrens litterära värld rättvisa.

Förslaget redovisas på kartor bilaga 1 och 2.

Motionen från Mikael Söderlund (m) om uppkallade av en betydande gata eller plats efter Astrid Lindgren

REMISSER

Ärendet har remitterats till Norrmalms stadsdelsnämnd, stadsbyggnadsnämnden och stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret avstår från att besvara remissen med hänvisning till att ärendet även remitterats till stadsbyggnadsnämnden som är direkt berörd av frågan.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade den 18 december 2003 att besvara remissen med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av *Sebastian Cederschiöld m.fl.* (m), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 26 november 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar helt Mikael Söderlunds uppfattning om att Astrid Lindgrens gärning förtjänar att ihågkommas och uppmärksammas och vi ser mycket positivt på förslaget om att uppkalla en gata eller plats till hennes minne. Astrid Lindgren är sannolikt en av Sveriges mest kända och lästa författare både i vårt eget land och utomlands och hennes betydelse för både barn och vuxna kan inte överskattas.

Om Mikael Söderlunds förslag genomförs anser förvaltningen att det vore mest lämpligt att uppkalla en gata eller en plats efter Astrid Lindgren på Norrmalm och om möjligt i Vasastan där hon levde och verkade under större delen av sitt liv.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 5 februari 2004 att som svar på remissen återopa och överlämna namnberedningens yttrande till kommunfullmäktige.

Reservation anfördes av *Joakim Larsson* (m), *Regina Kevius* (m) och *Jan Jerström* (m), som hänvisade till Larssons yrkande, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Lotta Edholm* (fp) och *Katariina Gūven* (fp), *bilaga 1*.

Namnberedningens tjänsteutlåtande av den 22 december 2004 har i huvudsak följande lydelse.

SAMMANFATTNING

Namnberedningen avstyrker motionen.

UTLÅTANDE

Namnberedningen diskuterade vid sitt sammanträde 2003-12-09 en motion av Mikael Söderlund (m) om att ”uppkalla en betydande gata eller plats i centrala Stockholm efter Astrid Lindgren”. Med hänvisning till dels sitt tidigare förslag att döpa en del av Vasaparken till *Astrid Lindgrens Terrass*, dels den kompletterande namnsättning i

Mariehäll som förslagits i en skrivelse (dnr 2002-01532-44) till stadsbyggnadsnämnden 2003-12-10 beslöt namnberedningen att avstyrka motionen.

I namnberedningens skrivelse står bl.a. följande:

”Namnberedningen menar alltså att ett namnbyte på hela eller på en del av en central gata som Dalagatan inte är en lyckad lösning oavsett hur befogat det är att namnsätta något efter Astrid Lindgren. Att däremot namnge en del av Vasaparken efter henne för inte med sig några ogynnsamma adresskonsekvenser och det upplevs mer som en namnkomplettering än som ett namnbyte. Enligt uppgift delar författarinnans familj denna uppfattning och ger sitt stöd till det här framlagda förslaget. Namnberedningen vill därför kvarstå vid sitt förslag att först fästa Astrid Lindgrens namn vid den tidigare odöpta östra delen av Vasaparken och ge den namnet *Astrid Lindgrens Terrass*. Detta förslag ger en förnuftig lösning både för stunden och för framtiden. Astrid Lindgrens minne blir hedrat på den plats där hon bodde och vistades, och det sker på ett enkelt sätt – precis som hon själv var – inte storslaget men värdigt, ett sätt som ger människor en möjlighet att vistas på platsen, att stanna upp och reflektera. Ingenting hindrar naturligtvis att man dessutom rustar upp och utformar lekplatsen i Vasaparken i Astrid Lindgrens anda, även om en namnsättning i direkt samband med denna är mindre lämplig.

Utöver namnsättningen i Vasaparken föreslår namnberedningen att kategorin ”Astrid Lindgrens sagovärld” används vid namnsättning i samband med den nya bebyggelsen i det tidigare kvarteret Baltic i Mariehäll. Projekteringen av detta område är långt kommen, detaljplaner väntas under det kommande året, vilket innebär att beslut om namn ligger inom rimlig tid. Den planerade bebyggelsen är förhållandevis småskalig med i huvudsak fyra våningshus. Exakt hur området kommer att gestaltas är dock ännu oklart och precis vad som behöver namnsättas går inte att säga. Det är därför inte möjligt att redan nu föreslå konkreta namn. Det vinnande förslaget visar ett femtontal kvarter, kanske 7–8 gator samt några grönområden, vilket innebär tillräckligt många namn för att göra Astrid Lindgrens litterära värld rättvisa.

Skrivelsen av Håkan Tenelius (fp) med förslag om Vasaparkens lekpark som stadens minnesmonument över Astrid Lindgren.

REMISSER

Ärendet har remitterats till Norrmalms stadsdelsnämnd, stadsbyggnadsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslöt den 18 april 2002 tillstyrka förslaget att göra Vasaparkens lekpark till stadens minnesmonument över Astrid Lindgren och överlämna tjänsteutlåtandet som remissvar till kommunstyrelsen.

Samt att därutöver uttala följande

Astrid Lindgrens lekplats blir ett utmärkt inslag i den nya, upprustade Vasapark som nu kommer att skapas. Nämnden noterar också att stadsbyggnadsnämnden uttalat sitt helhjärtade stöd för förslaget om ny lekplats som ett minnesmärke över Astrid Lindgren. Samtidigt beslutade stadsbyggnadsnämnden att frågan om namnbyte på Dalagatan skall avgöras efter ett samråd med de boende och verksamma längs gatan. Samrådet skall genomföras av stadsbyggnadskontoret tillsammans med vår stadsdelsförvaltning. Här är det särskilt viktigt att lyssna på dem som bedriver verksamhet längs gatan. Ett adressbyte som i teorin känns motiverat kan i praktiken bli mycket kostsamt för en småföretagare. Vi förutsätter att nämnden ges möjlighet att yttra sig över samrådsresultatet innan stadsbyggnadsnämnden fattar beslut. Samrådet bör för vår del hanteras av demokrati- och valfrihetsberedningen.

Reservation anfördes av *Jan Valeskog* (s), *Åke Askensten* (mp) och *Enroth* (v) som yrkade bifall till stadsdelsförvaltningens förslag att tillstyrka förslaget att göra Vasaparkens lekpark till stadens minnesmonument över Astrid Lindgren och överlämna tjänsteutlåtandet som remissvar till kommunstyrelsen.

Norrmalms stadsdelsförvaltning anför i tjänsteutlåtande av den 26 mars 2002 i huvudsak följande.

Bakgrund

I en skrivelse till kommunstyrelsen föreslår ordföranden i Norrmalms stadsdelsnämnd att Vasaparkens lekplats görs till ett minnesmonument över Astrid Lindgren. I skrivelsen föreslås att lekplatsen uppkallas efter författarinnan Astrid Lindgren och att den utformas i hennes sagofigurers anda.

Astrid Lindgren har bott större delen av sitt liv på Dalagatan och författat en del av sina böcker och sagofigurer under utsikt över Vasaparken. Hon promenerade nästan dagligen i parken och var en älskad författarinna till stor glädje och uppskattning för såväl barn som vuxna.

Efter Astrid Lindgrens bortgång har nämnden fått flera förslag från medborgare som på olika sätt vill hedra författarinnans minne.

I de inkomna medborgarförslagen föreslås att lekparken rustas upp och präglas i Astrid Lindgrens anda, att en staty eller byst reses i parken, att Vasaparken döps om till Astrid Lindgrens park samt att själva lekparken får namn efter författarinnan. Förslag finns även om att döpa om del av Dalagatan, från Odengatan till Norra Bantorget, till Astrid Lindgrens gata. Medborgarförslaget om att en staty eller byst reses i parken, kommer att behandlas i samband med ett kommande tjänsteutlåtande om Vasaparkens framtida utformning.

I höstas anordnade Norrmalms stadsdelsnämnd ett rådslag bland medborgarna om Vasaparkens framtida utformning. En majoritet önskade en trygg och säker park, mer kultur i parken, upprustning av lekparken samt fler ungdomsverksamheter.

Stadsdelsförvaltningen har tillsatt en projektledare att samordna arbetet med att genomföra Vasaparkens upprustning utifrån genomfört rådslag och de framkomna förslagen.

Förvaltningens synpunkter

Stadsdelsförvaltningen är positiv till förslaget i skrivelsen till kommunstyrelsen och anser att en namnändring och förändrad utformning av lekplatsen, bör kunna genomföras i samband med det pågående arbetet för Vasaparkens utformning.

Stadsbyggnadsnämndens namnberedning hänvisar till ett förslag av den 1 mars 2002 (som ej behandlats i stadsbyggnadsnämnden) att stadsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige fastställer namnförslaget Astrid Lindgrens Täppa som nytt namn för del av Vasaparken samt att i framtiden namnge en grupp gator och kvarter i något nybyggt område efter Astrid Lindgren och hennes litterära värld.

Stadsbyggnadsnämndens namnberedning anför i tjänsteutlåtande av den 1 mars 2002 i huvudsak följande.

Bakgrund

Astrid Lindgren avled den 28 januari 2002. Hennes enastående gärning och betydelse och förebild är oomtvistade. I medier och andra sammanhang har det föreslagits från stadens politiker och allmänhet att Astrid Lindgrens minne ska hedras genom att någon plats i staden uppkallas efter henne: en gata, ett torg, en park, ett bibliotek etc. Kulturborgarrådet Birgitta Rydell (fp) och kulturnämndens Madeleine Sjöstedt (fp) föreslår i en skrivelse 2002-01-29 till Stockholms stads namnberedning att denna ”överväger att på ett lämpligt sätt hedra Astrid Lindgrens minne och gärning genom att uppkalla en gata, plats eller liknande efter henne”. Stadsbyggnadsborgarrådet Mikael Söderlund föreslår i en skrivelse 2002-01-29 till stadsbyggnadsnämnden ”att stadsbyggnadskontoret hittar en lämplig plats som kan uppkallas efter Astrid Lindgren. Inriktningen bör vara att hitta en plats i anslutning till hennes bostad – en plats som hon hade en personlig relation till.”

Namnberedningen delar helt denna uppfattning och föreslår att namngivning efter Astrid Lindgren görs i två steg. Först avgränsas och namnsätts den del av Vasaparken, där Astrid Lindgren ofta vistades och som ligger närmast hennes bostad. Den ges namnet Astrid Lindgrens Täppa i anslutning till rådande namnskick i Stockholm. Detta bör kunna genomföras så snart beslut har fattats. Därefter namnsätts i större skala gator och kvarter i något nybyggt område, t ex Norra Stationsområdet, efter Astrid Lindgren och hennes välkända litterära figurer och miljöer. I den nyutkomna boken

”Stockholm bygger” finns beskrivningar av Norra Stationsområdet, Värtan, Liljeholmen – Årstadal, Hammarby Sjöstad, Nordvästra Kungsholmen m.fl. I vissa fall kan det säkert dröja länge innan dessa planer har blivit verklighet, innan gator, torg och byggnader står fullt färdiga att brukas, men namnsättningen är en realitet redan nu eller inom en snar framtid.

Namnberedningen har också ingående diskuterat de olika förslag som framlagts och som innebär att någon befintlig gata eller annan plats i Vasastaden helt eller delvis byter namn. Det gäller framför allt Dalagatan, där Astrid Lindgren bodde, men också Vasaparken, Kungstensgatan och Tegnergatan har nämnts.

Namnberedningen anser att ett namnutbyte av flera skäl är ett sämre alternativ.

Dalagatan fick sitt namn år 1884, *Tegnergatan* år 1885 och *Vasaparken* år 1900. Namnet *Kungstensgatan* fastställs 1885, men det förekommer redan 1770 som Kongstens Gatan. Gatunamnet är bildat till kvartersnamnet Kungstenen (Konungz Steen 1696) av ovisst ursprung. Alla fyra namnen har alltså en mer än hundraårig hävd i området, och de är generationer av människor fast knutna till gatorna respektive parken i sin nuvarande omfattning. De är brukade och använda under hela 1900-talet och de hör intimt ihop med byggnader och miljöer längs gatorna i såväl litteratur och film som i verkligheten. Kulturminneslagens hänsynsparagraf om god ortnamnsd stadgar att hävdvunna namn inte ska ändras utan starka skäl. De starka skäl som finns att namnge något efter Astrid Lindgren betyder dock inte att man utan vidare kan göra gällande att det finns starka skäl att ta bort eller kraftigt förändra innebörden i de hävdvunna namnen Dalagatan, Kungstensgatan och Tegnergatan eller Vasaparken. Rent praktiskt är för övrigt Dalagatan, Kungstensgatan och Tegnergatan post- och bostadsadress för mängder av personer och institutioner som vid ett namnbyte måste ändra adress. Detta är sällan bra. Att namnsätta en liten del av Vasaparken efter Astrid Lindgren får däremot inte några ogynnsamma adresskonsekvenser och det upplevs mer som en namnkomplettering än som ett namnbyte.

Om Dalagatan, Kungstensgatan, Tegnergatan eller någon del av dessa ges namnet Astrid Lindgrens Gata så begränsas också möjligheten starkt att framöver hedra minnet av Astrid Lindgren genom att använda henne litterära värld som namngivningsmotiv. Runt de aktuella gatorna i Vasastaden finns knappast utrymme för så många fler nya namn, och att ha den centrala gatan i namngivningen – Astrid Lindgrens Gata – på ett ställe i staden och resten av namnen i en sådan motivkrets på ett helt annat ställe, vore ut namnsynpunkt inte bra. Det skulle kunna vålla missförstånd och orienteringsproblem.

Om Dalagatan eller Dalagatans södra del ges namnet Astrid Lindgrens Gata så kommer Sabbatsbergs sjukhus att ligga vid Astrid Lindgrens gata medan Astrid Lindgrens Barnsjukhus ligger vid en annan gata med ett helt annat namn. Detta vore ur namnsynpunkt inte heller bra och det skulle kunna vålla olyckliga missförstånd.

Namnberedningen menar alltså att ett namnbyte på hela eller på en del av en central gata som Dalagatan, Kungstensgatan eller Tegnergatan inte vore en lyckad lösning, oavsett hur befogat det är namnsätta något efter Astrid Lindgren. Namnberedningens förslag ger en förnuftig lösning både för stunden och för framtiden. Astrid Lindgrens minne blir hedrat på den plats där hon bodde och vistades.

Lindgrens minne blir hedrat på den plats där hon bodde och vistades. Denna del av Vasaparken bör kunna rustas upp, och det kan göras på ett enkelt sätt, inte storslaget men värdigt, ett sätt som ger människor en möjlighet att vara på platsen, att stanna upp och reflektera. Redan nu finns här en terrassformad och delvis muromgärdad plats som skulle kunna bli den naturliga centralpunkten. Astrid Lindgrens Tappa låser inte heller fortsatt namngivning efter Astrid Lindgren och hennes värld såsom Astrid Lindgrens Gata för en gata i Vasastan skulle göra. En sådan fortsättning behöver inte alls dröja ett decennium, och det finns ingen anledning att tro att inte en namngivning så som namnberedningen föreslår skulle kunna förankras även hos allmänheten, om beslut och intentioner förs ut på rätt sätt. Ingen annan namnsatt gata påverkas, inga adressändringar behövs.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt den 1 juli 2002 att besvara kommunstyrelsens remiss med kontorets utlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av *Kurt Hultgren* (sp) enligt följande.

Jag vill erinra om stockholmspartiets skrivelse med förslag om att döpa södra allén i Vasaparken till Astrid Lindgrens Allé.

Gatu- och fastighetskontoret anför i tjänsteutlåtande den 11 juni 2002 i huvudsak följande.

Gatu- och fastighetskontoret har startat ett programarbete under maj 2002 kring upprustningen och förnyelse av Vasaparken. Detta föranlett av hårt slitage på stora delar av parken och den planerade bostadsbyggnationen i Sabbatsbergsområdet. Programarbetet har bl a föregåtts av ett elektroniskt samråd i Norrmalms stadsdelsnämnd och olika medborgarförslag. Kontoret ställer sig positivt till en upprustning av lekområdet i Astrid Lindgrens anda men anser att vidare programarbete får visa hur och i vilken omfattning detta skall ske.

Analys

Förslagsställaren hänvisar till det elektroniska samråd om Vasaparkens framtid som Norrmalms stadsdelsförvaltning anordnade under hösten 2001, där närmare 80 procent av dem som deltog var för en upprustning av lekparken. Efter Astrid Lindgrens bortgång har flera medborgarförslag kommit in till Norrmalms stadsdelsnämnd som föreslår att "lekparken rustas upp i Astrid Lindgrens och hennes böckers anda, och att själva lekparken får namn efter författarinnan". Förslagsställaren menar att detta är ett bättre sätt för Stockholm att hedra Astrid Lindgrens minne än namnbyte på Dalagatan, statyer mm. Hur Astrid Lindgrens minnespark skall ta sig uttryck konkret lämnar förslagsställaren öppet, men finansiering föreslås ske både av staden och genom sponsring från t ex enskilda och företag.

Enligt en artikel i SvD den 2 maj 2002 uttalar sig Astrid Lindgrens släkt i frågan och menar att man inte önskar sig en upprustning av lekplatsen i Vasaparken med Astrid Lindgrens figurer. Däremot ställer man sig positiv till "en storartad upprustad lekplats" som skulle kunna namnges efter Astrid Lindgren.

Kontoret har startat ett programarbete under maj 2002 om upprustning/förnyelse av Vasaparkens i samarbete med stadsdelsförvaltningen och idrottsförvaltningen. I programarbetet kommer vi bland annat arbeta med frågor kring upprustningen av parkleken. Detta kommer att ske i samråd med bland annat parklekspersonal och andra berörda. Andra frågor som kommer att belysas i programarbetet är hur den hårt slitna ovala gräsytan skall behandlas, parkens belysning, tillgänglighets- och trygghetsfrågor, översyn av växtligheten mm. Programarbetet är också kopplat till behovet av upprustning av parken på grund av den planerade utbyggnaden av Sabbatsbergsområdet med 500-600 nya lägenheter.

Samråd

Under programarbete kommer att ske ytterligare information och samråd med medborgare, tänkbara sponsorer, intresseorganisationer etc.

Ekonomiska konsekvenser

Det finns ett stort behov av upprustning av lekområdet i Vasaparken som är populärt men slitet av flitigt användning. Möjligheten att få bidrag till upprustning och även drift ökar om man ger lekplatsen en särprägel och gör den till minne av Astrid Lindgren. Vi bedömer att det finns goda förutsättningar att få sponsringsmedel från vissa företag och förlag.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret ställer sig positivt till en upprustning av lekparken i Astrid Lindgrens anda med utgångspunkt i hennes förhållningssätt till barn. Hur detta ska gestalta sig och hur Astrid Lindgrens namn görs synligt utreds vidare i det pågående programarbetet för Vasaparken.

RESERVATIONER M.M.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) enligt följande.

Vi delar förvaltningens uppfattning och vill därför att kommunstyrelsen uppmanar namnberedningen att skyndsamt ta fram förslag på platser på Norrmalm som lämpar sig att uppkalla efter en av Sveriges kanske mest folkkära författare någonsin.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Joakim Larsson (m), Regina Kevius (m) och Jan Jerström (m), som hänvisade till Larssons yrkande att stadsbyggnadsnämnden beslutar

- att bifalla förslaget *Astrid Lindgrens Terrass* som nytt namn för del av Vasaparken,
- att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att utarbeta ett förslag om att namnge Galärparken, eller delar av Galärparken, efter Astrid Lindgren,
- att avslå namngivning av en grupp nya gator, kvarter m.m. i nuvarande kvarteret Baltic i Mariehäll,
- att utreda möjligheterna att uppkalla en grupp nya gator, kvarter m.m. i en central del av staden efter figurer och platser i Astrid Lindgrens sagovärld, samt att därutöver anförda:

Astrid Lindgren är en av vårt lands allra största författare och tveklöst en av världens mest kända svenskar. Hennes böcker finns översatta till 76 språk och har sålts i fler än 80 miljoner exemplar. Det är hög tid att en betydelsefull plats i centrala Stockholm uppkallas efter Astrid Lindgren. De förslag som namnberedningen överlämnat för övervägande är ett steg i rätt riktning men bör också kompletteras med en namngivning av Galärparken på södra Djurgården. Namngivningen av Galärparken bör naturligtvis göras i kombination med en upprustning av parken i syfte att skapa en levande stadspark.

Astrid Lindgren har, precis som namnberedningen påpekar, haft en oerhörd betydelse som författare och förebild får många människor i vårt land – och utomlands. Det är därför rimligt att Stockholm, som var hennes hem, hedrar minnet av Astrid Lindgren genom att uppkalla en betydande plats efter henne. Galärparken ligger i nära anslutning till Junibacken och är därför ett naturligt val som tydligt framhåller Astrid Lindgrens betydelse för det svenska kulturarvet. Att dessutom en del

Lindgrens betydelse för det svenska kulturarvet. Att dessutom en del av Vasaparken, som ligger i anslutning till Dalagatan, får bära hennes namn är naturligtvis positivt.

Som en författare som fångat hjärtan över hela världen förtjänar Astrid Lindgren att uppmärksammas och ihågkommas av den stad hon som var hennes hem i mer än 70 år. Det förslag som namnberedningen presenterat rörande uppkallande av en hel grupp nya gator är spännande och bör utredas närmare. Att namnge ett större område efter figurer och berättelser som genom åren glatt miljontals barn och vuxna vore därför både smakfullt och värdigt. En värdig plats för gatu- och kvartersnamn ur Astrids Lindgrens Sagovärld måste dock vara belägen i ett mer centralt område, gärna i eller i närheten av hennes stadsdel, Vasastan. Den planerade nya bebyggelsen i Sabbatsberg eller vid Norra station är exempel på områden lämpliga för denna namnkategori.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Lotta Edholm (fp) och Katariina Güven (fp) enligt följande.

Namnberedningen tar alltför lätt på frågan om en plats till minne av Astrid Lindgren. Astrid Lindgren är en av Sveriges mest kända författare, både i Sverige och utomlands. Hennes minne förtjänar en mer framträdande plats än ett litet hörn av Vasaparken.

Att döpa kvarter och gator efter Astrid Lindgrens sagofigurer är en god idé. Om det ska vara i det kommande kvarteret Baltic eller inte är för tidigt att säga. Vi anser fortfarande att stockholmarna borde få vara med i en process för att ta fram lämplig plats och lämpliga kvarter och gator. Vi tror att många stockholmarna skulle ta en sådan process på stort allvar och ge nya och folkligt förankrade idéer till processen. En tävling bör således utlysas bland stockholmarna.

Till Stockholms kommunstyrelse

Gör Vasaparkens lekpark till stadens minnesmonument över Astrid Lindgren

I höstas ordnade Norrmalms stadsdelsnämnd ett rådslag bland medborgarna om Vasaparkens framtid. Bland de 840 personer som deltog önskade 78 procent en upprustning av lekparken, 73 procent önskade barn- och ungdomsverksamhet och hela 81 procent ville se mer kultur i parken. Nämnden har nyligen beslutat att tillsammans med berörda centrala förvaltningar gå vidare med förnyelsen av Vasaparken i denna anda.

Efter Astrid Lindgrens bortgång har nämnden fått flera förslag från medborgare som på olika sätt vill hedra hennes minne. Förslagen anknyter alla till Vasaparken, en av de platser i Stockholm hon förknippas allra mest med. Bland annat föreslås att lekparken rustas upp i Astrid Lindgrens och hennes böckers anda, och att själva lekparken får namn efter författarinnan.

Just nu pågår en diskussion om hur staden och stockholmarna bäst hedrar Astrid Lindgrens minne. Det diskuteras till exempel namnbyte på Dalagatan, statyer och andra traditionella minnesmonument. Jag kände inte Astrid Lindgren personligen. Men alla vi som vuxit upp tillsammans med hennes fantastiska böcker anar nog att hon inte hade bubblat av förtjusning över sådana idéer.

Däremot tror jag att hon hade glatt sig åt ett "monument" som gjordes för banren och inga andra. Jag föreslår att vi tar fasta på medborgarförslagen och gör Vasaparkens lekpark till Stockholms minnesmonument över Astrid Lindgren.

Jag vet själv inte hur en Astrid Lindgrens Minnespark skall se ut. Finns Karlsson på Takets lilla hus där? Snickarboa? En körsbärsdal? Pippis sjörövarskepp? Kanske parkleken blivit ett barnbibliotek med högläsning och böcker att låna? Kanske spelas det barnteater på söndagseftermiddagarna? Hålls det maskerader?

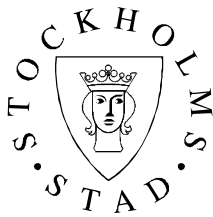
Det är självklart att Stockholms stad är en av finansiärerna av ett sådant projekt. Men jag tror också att många andra – enskilda, föreningar, företag och förlag – vill bidra. Det vore fel att inte ge dem den chansen.

Stockholm den 21 februari 2002

Håkan Tenelius

Håkan Tenelius (fp)

Ordförande i Norrmalms stadsdelsnämnd

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2003:30

2003:30

Motion av Mikael Söderlund (m) om uppkallande av en betydande gata eller plats efter Astrid Lindgren

Ingen svensk författare har väl fångat så många hjärtan som Astrid Lindgren. Hennes många berättelser har genom åren glatt miljontals barn och vuxna över hela vår värld. Emil, Pippi, Mio, Skorpan, Ronja och Madicken är bara några av de hundratals figurer som blivit våra vänner.

Astrid Lindgren föddes på gården Näs nära Vimmerby i Småland den 14 november 1907, men redan 1926 flyttade Astrid till Stockholm. 1941 flyttade familjen in i den lägenhet vid Vasaparken där Astrid Lindgren bodde kvar fram till sin bortgång. Hennes kärlek till staden var stark och framgår inte minst av de många av hennes berättelser som utspelar sig här. Det var på en bänk i Tegnérslunden Bosse fann flaskan med anden som tog honom med till Landet i Fjällan i Mio, min Mio och vid en alldeles vanlig gata i Stockholm i ett alldeles vanligt hus hittade Lillebror sin Karlsson på taket.

Astrid Lindgrens böcker är översatta till 76 språk och de över 3 000 olika utgåvorna har sålts i fler än 80 miljoner exemplar. Inte minst i Tyskland har hon rönt stora framgångar. Att hennes namn idag finns på 116 skolor i Tyskland är en påminnelse om detta.

Astrid Lindgren avled 2002 efter ett aktivt liv som kom att vara nära förknippat med Stockholm. Att Astrid Lindgren var älskad av stockholmarna visades inte minst av de tusentals människor som kantade gatorna vid hennes sista resa genom staden. Hennes gärning förtjänar att ihågkommas och uppmärksammas av staden genom att en betydande gata eller plats i centrala Stockholm uppkallas efter Astrid Lindgren.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige besluta
att uppkalla en betydande gata eller plats i centrala Stockholm efter
Astrid Lindgren.

Stockholm den 6 november 2003

Mikael Söderlund